
JANOVO EVANGELIUM

Studijní příručka / lekce 1 Úvod k Janovu evangeliu

Komentář: Úvod

Bůh je mezi námi! Toto je Janova zvěst. Když čteme Janovo evangelium, brzy zjistíme, že tam nenajdeme žádnou vánoční scénu - ani anděly ani pastýře, nenajdeme tam narození, ani žádný rodokmen, žádná podobenství, žádné velké pověření učedníků. Janovo evangelium zobrazuje Ježíše jako Božího Syna, který říká, že každý, kdo v něj věří, má věčný život. Na to, abychom porozuměli této knize, musíme se seznámit s jejím autorem. Autorova úloha je v celém Písmu svatém velmi významná. Zapamatujte si, že autor není pasivním prvkem jako nějaký psací stroj bez účasti své mysli a vůle. Skrze osobnost a poznání autora působí Duch svatý, a tak se spojuje inspirace a zkušenost (2. Pt 1,20-21). Evangelium podle Jana je klasickým příkladem takové jednoty.

Kdo je ten, koho Duch svatý inspiroval, aby napsal toto čtvrté evangelium? Většina biblických znalců se shoduje v tom, že autorem tohoto evangelia je Jan. Jan byl synem Zebedea a Salome (Mt 27,56; Mk 15,40), sestry Marie, Ježíšovy matky (J 19,25). Patřil mezi první Ježíšovy učedníky, byl nejmladším z dvanácti, když ho Ježíš povolal, aby ho následoval. Dožil se nejvyššího věku. První střetnutí s Ježíšem mohlo být u Jordánu, kde Jan Křtitel křtil (J 1,28, 37, 40). No až tehdy, když Jan uviděl Ježíše, jak udělal zázrak a když ho Ježíš povolal, aby ho následoval, rozhodl se vzdát se všeho a stát se Ježíšovým učedníkem (Mk 1,16-20; Lk 5,1-11). Janova oddanost se tedy vyvíjela - nevznikla okamžitě.

Jan, Jakub a Petr tvořili jádro učedníků. O Janovi se pětkrát hovoří jako o učedníkovi „*kterého Ježíš miloval*“ (J 13,23; 19,26; 20,2, 21,7, 20). Během tří let života se svým milovaným Učitelem se Jan zúčastnil některých významných událostí. Například:

- Byl přítomný při vzkříšení Jairovy dcery (Mk 5,37; L 8,51).
- Byl svědkem proměnění svého Učitele (Mt 17,1-2; Mk 9,2).
- Byl s Ježíšem v agónii v Getsemanské zahradě (Mt 26,36-45).
- Byl jedním z malé skupiny, která byla informována o zničení Jeruzaléma a o znameních posledních dní (Mt 24,1-2; Mk 13,3-4).
- Jan se při poslední večeři naklonil k svému Spasiteli a projevil tak přátelství (J 13,23).
- Jan byl jediným z dvanácti, kdo zůstal odvážně pod Ježíšovým křížem a přijal zodpovědnost za péči o Ježíšovu matku (J 19,26).

Janův úzký vztah s Ježíšem během jeho života a misie na zemi odlišuje jeho evangelium od Matoušova, Markova a Lukášova evangelia. Poskytl nám nejhlubší pohled do Ježíšova života, včetně Ježíšova rozhovoru s Nikodémem o novém narození (J 3,1-21), jeho rozhovoru s ženou Samaritánkou o živé vodě (J 4,1-30) a utěšujícího příběhu o Dobrém pastýři (J 9,35-10,30). Tyto příběhy se objevují jen v tomto čtvrtém evangeliu. Když ho budeme studovat detailněji, uvidíme dynamické pravdy, které tvoří „dobrou zprávu“, o které píše Jan.

Kdy Jan napsal svoje evangelium? Existují na to dva pohledy. Jedna skupina si myslí, že ho napsal na konci prvního století n. l. Odvolává se na jeho poznámku o „Židech“ jako zatvrzelých nepřátelích církve a na jeho rozvinutou teologii. Jiní tvrdí, že bylo napsáno před pádem Jeruzaléma v roce 70 n. l., poněvadž autor používá slovo učedník a ne pozdější pojmenování apoštol. Když píše o rybníku Bethsaida (J 5,2), který byl zničen během pádu, používá přítomný čas. Potom když se objevila kumramská komunita, která byla rozptýlená před rokem 70 n. l., Kumránské svitky („Svitky mrtvého moře“), objevené v roce 1947, potvrzují tento dřívější vznik. Většina znalců Bible se přiklání k tomu, že Janovo evangelium vzniklo okolo roku 70 n. l.

Je všeobecně známo, že Matouš popisuje Ježíše jako laskavého Mesiáše, Marek ho představuje jako pokorného, ale mocného Božího služebníka a Lukáš o Kristu hovoří jako o Synu člověka. Jan píše o Ježíšovi jako o Božím Synu. V celé své knize zdůrazňuje Jeho božství, což potvrzují rozličné podoby Ježíše:

Kapitola 1	Boží Syn (1-14).
Kapitola 2	Syn člověka, společenský Kristus (1-10).
Kapitola 3	Božský Učitel (2-21).
Kapitola 4	Vítěz duší (7-29).
Kapitola 5	Velký lékař (1-9).
Kapitola 6	Chléb života (32-58).
Kapitola 7	Voda života (37).
Kapitola 8	Ochrance slabých (3-11).
Kapitola 9	Světlo světa.
Kapitola 10	Dobrý Pastýř (1-16).
Kapitola 11	Kníže života (1-44).
Kapitola 12	Král (12-15).
Kapitola 13	Služebník (1-10).
Kapitola 14	Těšitel (1-3).
Kapitola 15	Pravý vinný kmen (1-16).
Kapitola 16	Dárce Ducha svatého (1-15).
Kapitola 17	Neúnavný Přímluvce (1-26).
Kapitola 18	Příkladný Trpítel (11).
Kapitola 19	Zvelebený Spasitel (16-19).
Kapitola 20	Vítěz nad smrtí (1-31).
Kapitola 21	Obnovitel kajících (1-17).

Tímto studiem bychom měli získat celkový obraz o životě a službě Ježíše Krista, který nám podává Janovo evangelium a další evangelia. V následující lekci se budeme zabývat jednotou evangelií a všimneme si rozdílu mezi Janovým evangeliem a dalšími třemi.

Jan napsal svoje evangelium proto, aby čtenáři věřili, že Ježíš je Mesiáš (Pomazaný) a vírou v něho měli život v Jeho jménu (J 20,31). Jan představuje Ježíše jako Mesiáše. Hovoří o Ježíšově božském původu a neuvěřitelných zdrojích života, které vyzařují z něho jako vtěleného Slova života. Hovoří o tajemství plného života a o síle, která podporuje obnovený život a o skutečném významu lásky v Kristu.

Osobní shrnutí: Toto evangelium je jedinečné, protože Jan se zaměřuje více na Ježíše Krista jako na osobu, než na Jeho učení. Možná proto, že měl s Ježíšem důvěrný vztah, Jan více zdůrazňuje Ježíšovy vztahy s lidmi než Jeho všeobecnou veřejnou činnost. My jsme také těmi, s kterými Ježíš vytváří vztah – jednotlivci, s různými potřebami. Či už přicházíš s hlubokým poznáním Krista anebo jen s velmi matnou představou o něm, rozhodni se důkladně prozkoumat, co on hovořil a upřímně odpovídat na pravdu, kterou jsi poznal.

OTÁZKY K DOMÁCÍMU STUDIU

PŘEHLED: Úvod

1. Poděl se se svou skupinou s každou novou skutečností, kterou ses dozvěděl z lekce anebo z komentáře.
2. V Janově evangeliu se často objevuje slovo *život*; Ježíš hovoří, že je zdrojem života v hojné míře (J 10,10).
 - a) Jak bys popsal život na základě své vlastní zkušenosti?
 - b) Popiš, jak se lidé pokouší žít plnohodnotný život.
3. Jak bys popsal svou motivaci pro studium právě tohoto evangelia?

OTÁZKY K LEKCI 2: Pozadí Janova evangelia

Tento týden si přečti celé Janovo evangelium, které je rozsáhlé a vůbec není typické. Dříve než začneš odpovídat na tyto otázky, modli se za Boží vedení a moudrost. Přečti si celé evangelium najednou a potom si znova přečti každou odvolávku, ke které se dostaneš. Nezapomeň ke každé své odpovědi uvést část Písma, z níž tvá odpověď vychází. Znak (*) napovídá, že otázka vyžaduje hlubší zamyšlení.

Ježíš vyučuje a přináší své mesiášské poselství jednotlivcům, J 1-4

4. Právě ses setkal s Janem Křtitelem. Jak bys ho popsal?
5. Jakými slovy popsal Jan Křtitel Ježíše? (J 1,15-18, 26-36; 3,28-30.)
6.
 - a) Jaká slova anebo věty se v těchto kapitolách opakovaly?
 - c) Které verše z těchto čtyř kapitol jsou pro tebe nejvýznamnější. Proč?

Ježíš hovoří o sobě a dokazuje svá slova, J 5-8

7.
 - a) Uved' aspoň tři tvrzení, která Ježíš o sobě hlásal.
 - *b) Vyjmenuj některé jednotlivce anebo skupiny lidí, kterým Ježíš odpověděl osobně.

Ježíš vyučuje a činí zázraky, čelí nevěře, J 9-12

8.
 - a) Vyjmenuj, co Ježíš tvrdí o sobě.
 - b) Napiš vlastními slovy Ježíšovo shrnutí svých tvrzení, které se nachází v 12,44-50.
9. Jaká událost z těchto kapitol mimořádně zaujala tvou pozornost? Proč?

Ježíš odevzdává své učení především svým učedníkům, J 13-17

10. Popiš reakce těchto lidí na obtížnost Ježíšových posledních chvil na zemi:
- a) Ježíš
 - b) Petr
 - c) Jidáš Iškariotský
 - d) Učedníci jako skupina
11. Kdybys věděl, že máš len 24 hodin života, co bys dělal a co bys řekl svým drahým? Pokus se vyjádřit svoje myšlenky několika větami.
12. Pověz dvě anebo tři myšlenky z Ježíšových posledních slov učedníkům (kapitoly 14-16), které jsou pro tebe významné.
13. Co bylo Ježíšovou hlavní prosbou, když hovořil s Otcem? (kapitola 17)
- Ježíše zajali, odsoudili a ukřižovali, přece vstal z mrtvých a ukázal se učedníkům, J 18-21.**
14. a) Jak se Ježíš choval při setkání s autoritami v zahradě, na soudu a při ukřižování?
- b) Který postoj na tebe zapůsobil nejvíce?
15. Jak na tuto situaci reagovali apoštolové?
16. První osobou, které se Ježíš zjevil po svém zmrtvýchvstání, byla žena, Marie Magdaléna (20,1-18). Jaké mohla mít myšlenky anebo pocity?
- *17. Když jsi při čtení celého evangelia našel hlavní myšlenku, formuluj jí prosím, jednou anebo dvěma větami.

Osobní zamyšlení: „Ježíš učinil před očima svých učedníků ještě mnoho dalších znamení, která nejsou zapsána v této knize. Ale tato jsou zapsaná proto, abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřice měli život v jeho jménu“ (J 20,30-31). Věříš tomu? Máš věčný život v Ježíši Kristu?